L-INTIMITÀ LI KELLU MOSÈ MA’ ALLA (2)

Mons Lawrenz Sciberras

Il-ġrajja ta’ Mosè bejn wieħed u ieħor qiegħda madwar 1300 sena Q.K. Mosè bla dubju ta’ xejn jilgħab parti l-aktar qawwija u sħiħa fl-Istorja tas-Salvazzjoni. Isem dan il-leġislatur jidher mhux anqas minn 814-il darba. It-twelid tiegħu – meta l-Fargħun kien amar lill-qwiebel Lhud fosthom Sifra u Pugħa biex dawn joqtlu lit-trabi subien Lhud – il-mod kif ħeles mill-għarqa

minn bint il-Fargħun stess, flimkien mat-trobbija tiegħu f'ambjent purament Eġizzjan imma minn ommu stess, dan kollu jkompli jlewwen il-karattru singulari ta' Mosè. Dan biex ma nsemmux dak kollu li kien hemm jistennih matul il-ħajja tiegħu.

Missjoni delikata

Iżda l-aqwa mument ta' ħajtu Mosè, liema waqt bidillu l-bqija ta' għomru kollu, kien meta Alla kellmu direttament, u għal darbtejn sejjaħlu b'ismu. "Mosè, Mosè". Din l-intimità hekk qawwija Mosè ma seta' qatt aktar jinsiha matul ħajtu kollha. Sar djalogu li matulu Alla assenja lil Mosè biex jinsa d-difetti li kellu – dak li jtemtem – jagħmel il-ħila, imur l-Eġittu u jamarlu lil Fargħun biex joħroġ lil ulied Israel, il-poplu tiegħu, mill-Eġittu (ara Eż 3,10). Jekk dan ma jsirx hemm imdendla fuq ras il-Fargħun il-kastigi.

Mosè li għex għal numru ta' snin l-Eġittu, u li kien jaf sew il-qawwa, l-ħakma u l-għana tal-Fargħun, beża' bil-kbir quddiem din il-missjoni ta' riskju. U bir-raġun. Għalhekk kompla jidħol f'intimità aqwa ma' Alla fejn dan wiegħdu li se jkun miegħu.

Mosè kompla jidħol f'aktar intimità ma' Alla meta staqsih x'kien se jwieġeb lil ħutu l-Lhud dwar min bagħtu u fejn kien se jeħodhom. F'kelma waħda Mosè xtaq li jkun jaf isem dak li bagħtu. Issa hawn sewwa li wieħed iżomm f'moħħu li fil-mentalità semita, meta wieħed jgħid u jikxef ismu lil xi ħadd, dan ikun jurih il-personalità sħiħa tiegħu. Ma' l-isem hemm marbuta wkoll il-missjoni li jkun qed iġorr.

U hawn Alla jwieġeb lil Mosè u jgħidlu: "Jien li Jien. Jien Hu baghatni għandkom". U Alla jkompli jinsisti ma' Mosè, meta beda jsemmilu l-ismijiet ta' missirijietu l-patrijarki, Abraham, Iżakk u Ġakobb (Eż 3,15). It-tifsira teoloġika tal-isem hija li Alla hu dak

li hu fih innifsu, jew dak li jġib fl-eżistenza, inkella dak li hu preżenti. It-tradutturi Griegi ta' Lixandra tal-Bibbja tas-Sebgin (LXX) ittraduċew *Kyrios*, sid u l-Vulgata bil-Latin qrat *Dominus,* sinjur.

F'din iċ-ċirkustanza ta' djalogu hekk profond fejn imkien fil-Bibbja ma jidher li hemm djalogu daqshekk ċar u twil dwar isem Alla, toħroġ il-konklużjoni tal-intimità unika ta' Mosè ma' Alla. Bir-raġun għalhekk li l-ktieb tan-Numri jikteb: "Mosè kien bniedem umli l-aktar umli fost il-bnedmin li hawn fuq wiċċ l-art" (Num 12,3). U din il-prerogattiva kompliet issieħed lil Mosè matul ħajtu kollha u speċjalment meta kien mgħobbi bir-responsabiltà li jmexxi lil niesu stess lejn l-Art ta' Kangħan.

Wiċċ imb wiċċ

Matul ħajtu Mosè kellu bosta mumenti qawwija fejn daħal f'intimità ma' Alla, liema intimità ħalliet effett ukoll fuq il-fiżiku ta' Mosè. L-Iskrittura titkellem sew minn dawn il-waqtiet ta' djalogu bejn Alla u l-leġislatur Mosè: "Il-Mulej kien ikellem lil Mosè wiċċ imb wiċċ, bħalma bniedem ikellem lil ħabibu" (Eż 33,11).

Waqt qawwi tassew tal-laqgħa ta' Alla ma' Mosè seħħ fuq il-muntanja Sinaj. Fil-ħin tal-għotja tal-Liġi, n-natura wkoll għamlet tagħha. Il-muntanja bdiet iddaħħan, deher in-nar, instema' t-tkarwit tar-ragħad, dehru l-leħħiet tal-beraq, u sħab oħxon għatta l-muntanja u ma dan kollu nstema' wkoll iż-żarżir qawwi tat-tromba (Eż 19). U ma' dan kollu l-istess poplu ma setax "jitla' fuq il-muntanja tas-Sinaj" (Eż 19,23).

Qalb dan il-fenomenu kollu, Alla niżel fuq il-muntanja, tkellem ma' Mosè u tah il-kmandamenti. Issa ġara li meta Mosè niżel minn fuq il-muntanja tas-Sinaj biż-żewġ twavel f'idu "Mosè ma kienx jaf li l-ġilda ta' wiċċu kienet tiddi billi kien qorob lejn Alla" (Eż 34,29). Dan hu effett ieħor tal-intimità qawwija ta' Mosè ma' Alla. Dan il-fenomenu uniku tant kien impressjonanti li meta ħutu l-Lhud raw lil Mosè f'dik is-sura dritt ikkonkludew li huwa kellu x'jaqsam direttament mad-divin. Qatt ma kienu għadhom raw lil Mosè f'dik is-sura. U tassew hekk kien.

Quddiem l-arka tal-patt.

L-oġġett ċentrali daqskemm qaddis li madwaru jinġabru l-Lhud u jħossuhom fil-preżenza ta' Alla, kienet l-arka. Ġo din il-kaxxa kien hemm "fiha bieqja tad-deheb bil-manna, il-virga ta' Aron li minnha kien ħareġ il-ward, u t-twavel tal-patt. Fuq l-arka kien hemm il-kerubini tal-glorja jgħattu l-għatu tagħha msejjaħ il-Propizjatorju" (Lhud 9, 4-5). Dan l-għatu kien kollu tad-deheb mastizz.

B'rispett lejn l-arka, kienu jerfgħuha biss il-leviti, meta mbagħad waqt il-mixja twila u mwiegħra tagħhom fid-deżert il-Lhud kienu jieqfu għal żmien indefinit, kienu jwaqqfu jew itellgħu għarix – tinda – u jqiegħdu l-arka ġo dan l-għarix. Dan kollu kien isir biex jidher dejjem aktar ir-rispett lejn l-arka tal-patt. Aktar 'il quddiem dan l-għarix jew tinda bdiet tissejjaħ "it-tinda tal-laqgħa" (Eż 33,7).

Bosta drabi kien jiġri wkoll li fuq it-tinda, li kif ġa rajna din kienet tgħatti l-arka tal-patt, kienet tinżel sħaba mis-sema u tgħatti t-tinda bl-arka b'kollox. Din is-sħaba kienet xhud tanġibbli tal-glorja u s-sebħ ta' Alla fost il-poplu *shekina*. Quddiem dan il-fenominu tas-sema, "Mosè ma setax jidħol fit-tinda tal-laqgħa, għax fuqha kien hemm tistrieħ is-sħaba u l-glorja tal-Mulej kienet timla t-tabernaklu" (Eż 40,35).

Biss kull darba li Mosè kien jirnexxilu jidħol 'il ġewwa mill-għarix u allura jsib ruħu quddiem l-arka, "il-Mulej kien ikellem lil Mosè wiċċ imb wiċċ bħalma bniedem ikellem lil ħabibu" (Eż 33,11). Mument ta' intimità aqwa minn dan, żgur li Mosè ma setax ikollu f'ħajtu! U ngħiduha kif inhi, anqas aħna ma nistgħu nimmaġinaw dan kollu!

L-għatu tal-arka-propizjatorju

Iżda din l-intimità ta' Mosè tkompli toħroġ għad-dawl bil-qawwa kollha meta fil-ktieb tan-Numri hemm miktub minn fejn Alla jkellem lil Mosè: "Meta Mosè kien jidħol fit-tinda tal-laqgħa biex jitkellem mal-

Mulej kien jisma' l-leħen jitkellem minn fuq l-għatu tal-arka tax-xhieda miktuba, minn bejn il-kerubini; u hekk kien ikellmu" (Num 7,89).

Nistaqsu: X'inhu qatt dan il-"għatu" propizjatorju jew kapporet biex Alla għażel li jidħol f'intimità daqshekk qawwija u profonda ma' Mosè u jitkellem miegħu?

Dan il-għatu forma ta' ċangatura tad-deheb mastizz (Eż 37,7) kien jagħlaq l-arka tal-patt. Fuqu kien hemm ukoll żewġ kerubini bi ġwenħajhom miftuħa u

jħarsu lejn xulxin u wiċċhom lejn l-għatu. Dan il-għatu, jkompli jikber fl-importanza tiegħu meta l-qassis il-kbir, nhar il-festa tal-Kippur jew tal-maħfra tad-dnubiet, iroxx id-demm tal-bodbod preċiżament fuq dan l-għatu tal-arka. U kien matul dan l-istess waqt li l-qassis il-kbir jippronunzja isem Jahweh. Hawn tidher fl-aqwa tagħha l-intimità profonda daqskemm unika ta' Mosè ma' Alla. Mela l-isem li sama' Mosè minn ġo l-għollieq jaqbad issa darba biss fis-sena jippronunzjah fost tregħid qawwi l-qassis il-kbir.

Snin aktar 'il quddiem, f'dan il-għatu, li fuqu kien jaqa' d-demm tal-bhima, mela hemm is-sens ta' tbatija u tpattija u anke mewt isir tip ta' Kristu vittma sħiħa. Kristu li ċarċar demmu kollu bħala vittma safja u divina. San Pawl iwessa' din il-verità b'dan il-kliem: "Lilu Alla kkostitwih vittma ta' espjazzjoni b'demmu" (Rum 3,25). Fil-waqt li l-awtur tal-ittra lil-Lhud isemmi t-traxxix tad-demm divin ta' Ġesù bħala mezz għall-maħfra: Intom ersaqtu "lejn Ġesù l-medjatur ta' patt ġdid, u lejn id-demm imraxxax tiegħu li jitkellem b'mod aqwa minn dak ta' Abel" (Lhud 12,24).

Bosta kienu r-raġunijiet li minħabba fihom Mosè issaporta bil-kbir, refa' r-responsabiltà tal-poplu ta' ras iebsa, u ħa paċenzja wkoll meta l-istess niesu Lhud u familjari tiegħu qamu għalih. Waħda, anzi l-aqwa raġuni għal dan kollu, kienet l-intimità fl-ogħla grad ta' dan il-leġislatur ma' Alla, l-aktar meta dawn kienu jitkellmu flimkien 'il ġewwa mill-għarix tal-laqgħa. Bir-raġun ukoll għalhekk li dan il-personaġġ reġa' tfaċċa fuq it-Tabor meta Ġesù tbiddel quddiem it-tliet appostli.